

GIỚI THIỆU SÁCH

CHỦ NGHĨA XÃ HỘI VÀ TÔN GIÁO
TRUNG QUỐC

Tác giả: Đới Khang Sinh và Bành Diệu
Nxb Nhân dân Giang Tây, Trung Quốc,
1996.

Công cuộc chuyển đổi cơ cấu xã hội do cải cách mở cửa từ sau Hội nghị Toàn quốc lần 3 Khoá XI của TW Đảng Cộng sản Trung Quốc đã tác động mạnh đến mọi mặt đời sống xã hội Trung Quốc, trong đó có tôn giáo. Tôn giáo Trung Quốc mang tính quần chúng, tính dân tộc, tính quốc tế, tính lâu dài và tính phức tạp. Làm tốt công tác tôn giáo sẽ tác động tích cực đến lợi ích của nhân dân và sự trường tồn của quốc gia. Do vậy, giải quyết đúng đắn vấn đề tôn giáo là nhiệm vụ quan trọng trong sự nghiệp xây dựng Chủ nghĩa xã hội mang màu sắc Trung Quốc. Đó chính là xuất phát điểm của nội dung cuốn sách *Chủ nghĩa xã hội và tôn giáo Trung Quốc*.

Ngoài phần lời dẫn và lời kết, sách có 4 chương. Hai chương đầu giới thiệu khái quát lịch sử ra đời, quá trình truyền giáo và phát triển của các tôn giáo ở Trung Quốc: Đạo giáo, Phật giáo, Kitô giáo, Hồi giáo và nêu ra những đặc trưng cơ bản của tôn giáo dưới hai hình thái ý thức xã hội trong lịch sử: phong kiến và xã hội chủ nghĩa. Trên cơ sở vận dụng những nguyên lý của chủ nghĩa duy vật lịch sử và lý luận của chủ nghĩa Mác về tôn giáo, các tác giả khẳng định tôn giáo vẫn sẽ tiếp tục tồn tại trong xã hội xã hội chủ nghĩa. Tuy tôn giáo và chủ nghĩa xã hội không thống nhất với nhau về mặt tư tưởng và thế giới quan, nhưng vẫn có thể cùng tồn

tại hòa bình, một mặt bởi sự tự đổi mới để thích nghi của bản thân tôn giáo và bởi các chức năng chính đáng của nó; mặt khác, do cùng có mục tiêu chính trị chung là xây dựng chủ nghĩa xã hội mang màu sắc Trung Quốc.

Hai chương cuối đi sâu vào tình hình tôn giáo Trung Quốc sau cải cách mở cửa và những triển vọng của nó. Trước tác động của quá trình chuyển đổi cơ cấu xã hội từ truyền thống sang hiện đại, trước xu thế toàn cầu hóa và xu hướng phát triển của tôn giáo thế giới, tôn giáo Trung Quốc đang tiếp tục tự điều chỉnh các chức năng của mình để thích ứng với yêu cầu của thời đại ngày nay. Bên cạnh đó, tình hình tôn giáo cũng đang nảy sinh nhiều vấn đề phức tạp, bởi vậy công tác tôn giáo vẫn luôn được Đảng và Nhà nước Trung Quốc đặc biệt quan tâm. Tôn giáo là một bộ phận cấu thành của Mặt trận Thống nhất yêu nước. Để làm tốt công tác tôn giáo cần giữ vững nguyên tắc "Kiên trì hợp tác về chính trị, tôn trọng lẫn nhau về tín ngưỡng". Các tác giả nêu lên những biến đổi đáng chú ý về thành phần cơ cấu tín đồ của các tôn giáo trong tình hình hiện nay ở Trung Quốc, sự phát triển tương đối mạnh của một số tôn giáo lớn, xu hướng thế tục hóa của các tôn giáo, sự nâng cao ý thức cải cách nội bộ các tôn giáo và sự tái phát các tệ nạn mê tín. Điều này gợi lên những suy nghĩ của các tác giả ở phần cuối sách. Đối với vấn đề tôn giáo, cần tôn trọng quy luật phát triển khách quan của sự vật; xử lý tốt các mâu thuẫn xã hội; hướng tôn giáo theo đúng quỹ đạo phát triển của xã hội trên tinh thần dân chủ và tuân thủ luật pháp. Theo các tác giả, sự ra đời của một bộ luật tôn giáo là cần thiết, không ngừng hoàn thiện lý luận của chủ nghĩa Mác về tôn giáo và điểm quan trọng nhất là tăng cường sự lãnh đạo của Đảng trong công tác tôn giáo./.

Trần Anh Đào

TIN TRONG NƯỚC

HỘI NGHỊ TỔNG KẾT CÔNG TÁC DÂN VẬN NĂM 1999

Trong ba ngày 14, 15 và 16 tháng 3 năm 2000, tại Hà Nội, Ban Dân vận Trung ương đã mở Hội nghị công tác dân vận toàn quốc năm 1999.

Ông Trịnh Xuân Giỏi, Phó Trưởng Ban Dân vận Trung ương đã trình bày *Báo cáo tổng kết công tác dân vận năm 1999 và phương hướng công tác dân vận năm 2000*.

Bản báo cáo đã khẳng định những chuyển biến rõ nét của công tác dân vận của Đảng trong năm qua: Vận động nhân dân vượt qua khó khăn, đoàn kết, phấn đấu thực hiện tốt các chủ trương của Đảng, Nhà nước; hoàn thành các mục tiêu, nhiệm vụ kinh tế - xã hội, an ninh quốc phòng, tạo đà cho việc hoàn thành nhiệm vụ kế hoạch 5 năm 1996 - 2000 mà Đại hội Đảng VIII đã đề ra.

Riêng về công tác tôn giáo, Báo cáo nêu rõ: Năm 1999, Đảng và Nhà nước ta đã tích cực triển khai một số chủ trương quan trọng về công tác tôn giáo, đặc biệt là sự quán triệt *Chỉ thị 37/CT-TW* của Bộ chính trị và *Nghị định 26* của Chính phủ về công tác tôn giáo.

Ban Dân vận Trung ương đã phối hợp với các cơ quan hữu quan, cùng Ban Dân vận các cấp chủ động phối hợp và giúp đỡ cấp uỷ chỉ đạo, hướng dẫn và quản lý các sinh

hoạt tôn giáo diễn ra khá sôi động trong năm qua của Giáo hội Công giáo, Phật giáo Hòa Hảo, đạo Tin Lành, v.v... Đồng bào các tôn giáo an tâm, phấn khởi vì các sinh hoạt tôn giáo ngày càng thuận lợi theo chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước. Đa số các tín đồ, chức sắc tôn giáo đã tích cực thực hiện các chương trình kinh tế - văn hoá - xã hội, tham gia cuộc vận động xóa đói, giảm nghèo, xây dựng khu kinh tế mới, giữ gìn an ninh trật tự, ổn định nông thôn.

Với công tác tôn giáo năm 2000, Báo cáo nhấn mạnh một số công tác trước mắt nhằm giúp các giáo hội ổn định, hành đạo phù hợp với chủ trương và luật pháp.

Ông Trương Quang Được, Ủy viên Trung ương Đảng, Trưởng ban Dân vận Trung ương, đã tổng kết ý kiến thảo luận, nêu rõ quyết tâm của Ban Dân vận Trung ương trong việc tham mưu và giúp đỡ các cấp uỷ chỉ đạo tốt công tác dân vận năm 2000, tiếp tục tạo chuyển biến công tác dân vận của Đảng trong thời kì mới.

PV.

HỘI NGHỊ CỘNG TÁC VIÊN TẠP CHÍ NGHIÊN CỨU TÔN GIÁO

Ngày 23 - 3 - 2000, tại Trung tâm Khoa học Xã hội và Nhân văn Quốc gia đã diễn ra *Hội nghị Cộng tác viên Tạp chí Nghiên cứu Tôn giáo*. Đồng đạo cộng tác viên và bạn đọc gần xa đã về tham dự Hội nghị. Giáo sư Đặng Nghiêm Vạn, Tổng biên tập Tạp chí điểm qua một số nét về khoa học nghiên cứu tôn giáo hiện nay, tổng kết tình hình hoạt động của Tạp chí kể từ khi chính thức ra mắt bạn đọc đồng thời nêu ra những yêu cầu cụ thể về các chủ đề nghiên cứu khi viết bài cho Tạp chí. Hội nghị lắng nghe các ý kiến thảo luận, đóng góp của cộng tác viên và bạn đọc với mong muốn các vấn đề

nghiên cứu được đăng tải rộng và sâu hơn, Tạp chí ra được nhiều kì hơn, đáp ứng tốt hơn các yêu cầu nghiên cứu lí luận và thực tiễn về tình hình tôn giáo hiện nay... Nhiều ý kiến thống nhất Tạp chí sẽ là diễn đàn chung của những người làm nghiên cứu khoa học xã hội và hoạt động thực tiễn nhằm góp phần xây dựng một ngành nghiên cứu khoa học vốn còn rất non trẻ ở nước ta hiện nay: ngành nghiên cứu khoa học về tôn giáo. PGS. TS Đỗ Quang Hưng, Viện trưởng Viện Nghiên cứu Tôn giáo tổng kết ý kiến các đại biểu và bế mạc Hội nghị với hy vọng được sự cộng tác thường xuyên và nhiệt tình hơn nữa của bạn đọc và cộng tác viên để Tạp chí ngày càng phát triển.

PV.

THÀNH LẬP BỘ MÔN KHOA HỌC VỀ TÔN GIÁO

Nhận thấy tầm quan trọng của việc đào tạo cán bộ giảng dạy, nghiên cứu và công tác tôn giáo, Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn thuộc Đại học Quốc gia Việt Nam đã ra quyết định ngày 05 - 02 - 1999 cho phép thành lập Bộ môn Khoa học về Tôn giáo thuộc Khoa Triết học của Trường. Sau một thời gian chuẩn bị chu đáo, Khoa Triết học đã làm lễ ra mắt vào ngày 26 - 01 - 2000 và việc tuyển sinh sẽ bắt đầu cùng năm. Tới dự lễ ra mắt có đại biểu các cơ quan có liên quan trong đó có Viện Nghiên cứu Tôn giáo. Bộ môn do GS.TS, Nhà giáo ưu tú Nguyễn Hữu Vui là trưởng bộ môn.

PV.

ĐẠI HỘI NHƠN SANH HỘI THÁNH CAO ĐÀI CẦU KHO - TAM QUAN LẦN THỨ NHẤT

Ngày 2 tháng 3 năm 2000 tại giáo sở Trung ương Cao Đài Cầu Kho - Tam Quan

(Hoài Nhơn, Bình Định) đã khai mạc Đại hội Nhơn sanh Hội Thánh Cao Đài Cầu Kho - Tam Quan lần thứ nhất, nhiệm kì 2000 - 2005. Tham gia Đại hội có 217 đại biểu đại diện cho hơn 1 vạn nhơn sanh từ các Hội Nhơn sanh của 29 họ đạo thuộc 8 tỉnh và thành phố.

Sau 2 ngày làm việc với phương châm "Nước vinh Đạo sáng", Đại hội đã thông qua dự thảo Hiến chương, Luật Công cử chức sắc và chương trình hành đạo năm 2000 - 2005; suy cử Hội đồng Chương quản lưỡng đài gồm 13 vị do cụ Bảo pháp Huỳnh Văn Liêu làm Chánh Chương quản. Trong Hiến chương của Hội thánh Cao Đài Cầu Kho - Tam Quan ghi rõ: "Với phương châm *tốt Đạo đẹp Đời*, thực hiện *tôn giáo trong lòng dân tộc*, Hội thánh Cao Đài Cầu Kho - Tam Quan hành đạo theo đúng Hiến chương của Hội thánh được Nhà nước phê chuẩn; hoạt động trong khuôn viên Đạo pháp và khuôn khổ pháp luật nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam, góp phần thực thi *Đại đoàn kết dân tộc*".

PV.

ĐỊNH HƯỚNG HOẠT ĐỘNG ĐẠO SỰ CỦA BAN ĐẠI DIỆN PHẬT GIÁO HÒA HẢO

Ngày 27 tháng 2 năm 2000, Ban đại diện Phật giáo Hòa Hảo đã đề ra một số định hướng hoạt động đạo sự năm 2000 với chủ đề *Kiện toàn tổ chức và phát huy nội lực để xiển dương chánh pháp*.

Bản định hướng đề cập tới một loạt các hoạt động như: Tổ chức - nhân sự, công tác từ thiện xã hội, phổ truyền giáo lí, tài chính, văn phòng.

Trong công tác phổ truyền giáo lí, bản định hướng nêu rõ: "Tập trung nghiên cứu

sâu và khai thác từng khía cạnh độc đáo của giáo thuyết *Học Phật Tu Nhân*. Thông qua các cuộc tọa đàm, hội thảo chuyên đề... trên cơ sở giáo lí chơn truyền của Đức Thầy mà phân tích, đúc kết, đề ra những tiêu chí thống nhất về nghi thức thờ phượng, lễ bái, cách làm, cách nói và cách hiểu đúng nhất để đáp ứng nhu cầu tu tập của người tín đồ Phật giáo Hòa Hảo cư sĩ tại gia.

Trong công tác từ thiện - xã hội, ngoài việc quan tâm giúp đỡ các gia đình đồng đạo có hoàn cảnh khó khăn, Ban đại diện đã kêu gọi các tín đồ tích cực hưởng ứng, tham gia các công tác từ thiện - xã hội do Ủy ban Mặt trận Tổ quốc các cấp phát động.

PV.

41,4%, Châu Đại Dương - 26, 9%, Châu Phi - 15,6% và Châu Á - 3,1%.

Trong tổng số 3.692.582 người tham gia vào việc truyền giảng đạo có: 4.439 giám mục, 404.626 linh mục (trong số này có 264.202 linh mục địa phận), 25.345 phó tế vĩnh viễn, 814.779 tu sĩ, 30.772 hội viên tu hội đời, 56.421 giáo dân tham gia truyền giáo, 2.298.387 giáo lí viên...

Từ năm 1998 đến 1999, giáo dân Công giáo tăng 40 triệu người, linh mục tăng 418 người, chủng sinh tăng 657 người. Năm 1999 Giáo hoàng đã bổ nhiệm 164 giám mục mới, lập thêm 13 tòa giám mục, 5 phủ doãn tông tòa, nâng 6 tòa giám mục lên thành tòa Tổng giám mục. Tính đến năm 1999 có 172 quốc gia có quan hệ với Tòa thánh Vatican.

(Theo O.R).

TIN THẾ GIỚI

Niên giám năm 2000 của Tòa thánh Vatican

Ngày 5 tháng 2 năm 2000, Hồng y Sodano, Quốc vụ khanh Tòa thánh Vatican đã báo cáo với Giáo hoàng cuốn *Niên giám năm 2000* của Tòa thánh.

Theo con số thống kê trong *Niên giám* này:

Dân số thế giới hiện nay là 6.002 triệu người, trong đó Giáo dân Công giáo là 1.045 triệu người (chiếm 17,4% dân số thế giới).

Tỉ lệ dân số Công giáo so với dân số từng châu lục: Châu Mỹ - 63,1%, Châu Âu -

VATICAN TIẾP TỤC ĐỊNH HƯỚNG THEO CÔNG ĐỒNG VATICAN II

Ngày 27 tháng 2 năm 2000, Giáo hoàng Gioan Phaolô II tuyên bố những tư tưởng của Công đồng Vatican II vẫn tiếp tục định hướng cho các hoạt động của Giáo hội Công giáo bước sang Thiên niên kỉ III. Tuyên bố này được nêu ra nhằm bác bỏ những ý kiến gần đây nói rằng cần tổ chức một Công đồng mới để định ra chính sách của Giáo hội Công giáo cho phù hợp với thời đại mới. Vatican khẳng định rằng sau 35 năm thực hiện các quyết định của Công đồng Vatican II, Giáo hội Công giáo đã thực sự đổi mới và đường hướng đó vẫn phù hợp với định hướng hoạt động hiện nay của Giáo hội.

(Theo AP).

ĐẠI DIỆN VATICAN BẢO VỆ GIÁO HOÀNG PIÔ XII

Trong một bài phát biểu trên truyền hình Ixraen ngày 27 tháng 2 năm 2000, đại diện Tòa thánh tại nước này đã công khai bào chữa cho Giáo hoàng Piô XII khi nói rằng, sự im lặng của Giáo hoàng trước việc phát xít Đức giết hại người Do Thái là cách ứng xử dân tộc này. Đại diện Tòa thánh nói: nếu Giáo hoàng lên án hành động giết người này của phát xít Đức thì hậu quả còn nghiêm trọng hơn.

Dư luận thế giới và Ixraen rất bất bình về lời bào chữa của đại diện Tòa thánh Vatican nói trên.

(Theo AFP).

VỤ GIÁO HỘI NHÀ NƯỚC TRUNG QUỐC TẤN PHONG GIÁM MỤC

Theo *Asiaweek* ngày 21 - 1 - 2000, tại Nhà thờ lớn Natang ở Bắc Kinh, ngài Liu Yuanren, Chủ tịch Hội đồng Giám mục Công giáo Trung Quốc thuộc Giáo hội Công giáo Yêu nước đã làm lễ tấn phong cho năm giám mục người Trung Quốc.

Lễ tấn phong được tiến hành theo đúng những nghi thức của Công giáo Rôma, song không có sự uỷ quyền của Giáo hoàng Gioan Phaolô II. Người phát ngôn của Bộ Ngoại giao Trung Quốc Zhu Bangzao cho biết lễ tấn phong giám mục Trung Quốc là công việc nội bộ của Giáo hội Công giáo Yêu nước. Mối quan hệ chính thức giữa Tòa thánh Vatican với Trung Quốc vẫn bị gián đoạn từ sau Cách mạng 1949 đến nay. Trở ngại lớn cho việc khôi phục và phát triển các cuộc đối thoại với Trung Quốc là việc

Tòa thánh Vatican đã chính thức công nhận Đài Loan.

ĐẠI HỌC JOHNS HOPKINS TRAO PHẦN KINH CORAN CỔ CHO THỔ NHĨ KÌ

Sau khi đã kiểm tra kỹ phân bản Kinh Coran cổ, chữ làm bằng vàng lá tại Bảo tàng Ixtambul, Thổ Nhĩ Kỳ, lãnh đạo Đại học Johns Hopkins đã quyết định trả phần còn lại của bộ sách cho Chính phủ Thổ Nhĩ Kỳ.

Cuốn Kinh Coran chữ bằng vàng lá này thuộc loại sách hiếm. Mẫu tự trong kinh là mẫu tự Ả-rập cổ nhất được thực hiện rất công phu bằng cắt ghép các lá vàng ròng. Theo các chuyên gia thì cuốn sách có thể được làm tại vùng Bắc Phi hoặc Irắc. Hiện vẫn chưa biết rõ tại sao một phần cuốn sách, 18 chương, lại biến mất khỏi Thổ Nhĩ Kỳ, khi Chính phủ nước này tiến hành kiểm kê tài sản quốc gia vào năm 1756.

Bộ trưởng Văn hoá Thổ Nhĩ Kỳ, ngài Istemihan Talay tuyên bố Chính phủ và nhân dân Thổ Nhĩ Kỳ rất vui mừng trước việc Đại học Johns Hopkins trả lại 18 chương sách Kinh Coran vàng. Đây là di sản văn hoá quý giá của Thổ Nhĩ Kỳ và của thế giới. Sắp tới cuốn Kinh Coran sẽ được giao cho thư viện Nuriosmariye.

(Theo AP).

UGANDA: GIÁO PHÁI TỰ SÁT TẬP THỂ LỚN NHẤT TỪ TRƯỚC ĐẾN NAY.

Giáo phái *Phục hồi 10 điều răn của Chúa*, một giáo phái ra đời ở Uganda từ cuối những năm 80 đã tiến hành vụ tự sát tập thể hôm 17 - 3 vừa qua. Đến nay, mở rộng điều tra vụ tự thiêu ở nhà thờ Buhunda, cảnh sát còn phát hiện nhiều hố chôn tập thể. Con số nạn nhân lên tới hơn 1000

người, có hàng trăm người là tín hữu Công giáo, trong đó có nhiều phụ nữ và trẻ em.

Giáo chủ giáo phái này là Joseph Kibwetere, một người Công giáo làm việc tại một trường học Công giáo thuộc Giáo hội Công giáo Uganda. Do bị Giáo hội phạt vạ tuyệt thông vì mắc lỗi lầm, y đứng ra lập giáo phái *Phục hồi 10 điều răn của Chúa*. Giáo hội Công giáo Uganda đã nhiều lần lên tiếng chỉ trích hoạt động của giáo phái này và coi đó là hoạt động trái giáo huấn Công giáo.

(Theo AFP).

75 NĂM HOẠT ĐỘNG CỦA HỘI PHẬT GIÁO LONDON

Hội Phật giáo London (The Buddhist Society London) do Christmas Humphreys thành lập năm 1924 tại London (Vương quốc Anh). Đây là tổ chức Phật giáo đầu tiên và lớn nhất ở Châu Âu. Trụ sở Hội đóng tại nhà số 58, quảng trường Eccleston, London.

Hội Phật giáo London ra đời nhằm đáp ứng nhu cầu nghiên cứu và thể nghiệm của người phương Tây về giáo lí giải thoát của Đức Phật. Mục tiêu chính của Hội khi thành lập là xuất bản và phổ biến giáo lí Phật giáo, khuyến khích nghiên cứu và thực hành theo những nguyên tắc sống của nhà Phật.

Cơ quan ngôn luận của Hội là tờ *Trung đạo (The Middle way)*, được thành lập năm 1926, xuất bản định kỳ 3 tháng một số. Đây là tờ báo Phật giáo có tầm cỡ và lâu đời nhất ở phương Tây. Người lãnh đạo hiện nay của *Hội Phật giáo London* là ông Desmond Biddalph. Ngoài chức năng truyền bá các tư tưởng của Phật giáo vào các nước Châu Âu, Hội Phật giáo London còn là chiếc cầu nối giữa các Hội Phật giáo của các nền văn hoá Đông - Tây.

Theo BTTG 3/2000.

HỘP THƯ BẠN ĐỌC

Trong thời gian qua, Tòa soạn *Tạp chí nghiên cứu Tôn giáo* đã nhận được tin, bài của các tác giả: Trần Hồng Liên, Mai Thanh Hải, Lê Đại Nghĩa, Hoàng Thị Thơ, Trần Văn Toàn, Nguyễn Văn Kiệm, Huy Thông, Văn Môn, Phan Ngọc, Nguyễn Kim Hiền, Nguyễn Khắc Dương, Nguyễn Đức Lữ, Nguyễn Quang Hồng, Đỗ Công Định, Phạm Thị Nết, Nguyễn Đăng Duy, Nguyễn Ngọc Hòa, Trần Tam Tĩnh, Nguyễn Thị Nga, Phan Văn Các, Nguyễn Văn Hiệt, Trần Quang, Lê Tượng, Trần Văn Quang, Trần Phù Tiên, Đặng Đình Thuận.

Tòa soạn chân thành cảm ơn và mong các tác giả tiếp tục cộng tác.

Tòa soạn.

BẠN GẦN BIẾT

Bài viết cho *Tạp chí Nghiên cứu Tôn giáo* cần đánh máy rõ ràng trên giấy khổ A4 với đầy đủ các yếu tố. Tên bài viết, học hàm, học vị, chức sắc tôn giáo, chức vụ quản lí, nơi công tác, địa chỉ, điện thoại (nếu có) để tòa soạn liên hệ khi cần thiết.

Ngoài việc đặt mua *Tạp chí Nghiên cứu Tôn giáo* trực tiếp tại Tòa soạn và tại các cơ sở bưu điện, bạn đọc có thể mua lẻ tại các đại lí sau:

- Quầy sách chùa Quán Sứ, Hà Nội.
- Quầy sách Ủy ban đoàn kết Công giáo số 15 Tú Xương, Quận 3, Thành phố Hồ Chí Minh.
- Quầy sách 45 Đinh Tiên Hoàng, phường Bến Nghé, Quận 1, Thành phố Hồ Chí Minh.
- Trung tâm Nghiên cứu Việt Nam - Đông Nam Á, số 10 Đinh Tiên Hoàng, Quận 1, Thành phố Hồ Chí Minh.